
Výročná správa za rok 2020

Nezisková organizácia EDULAB, IČO: 45 738 424

Obsah

1.	ÚVOD.....	3
2.	PROJEKT FENOMÉNY SVETA PENIAZE.....	4
2.1	MEDZIPREDMETOVOSŤ FENOMÉNOV SVETA.....	.5
2.2	FENOMÉNY SVETA A ORIENTÁCIA NA KOMPETENCIE	.5
2.3	FENOMÉNY SVETA A PODPORA VYUŽÍVANIA IKT.....	.6
2.4	ŠTYRI PERSPEKTÍVY FENOMÉNOV SVETA	.6
2.5	OBSAHOVÁ ŠTRUKTÚRA FENOMÉNOV SVETA PENIAZE	.8
2.6	REALIZÁCIA PROJEKTU FENOMÉNY SVETA PENIAZE.....	11

1. Úvod

Nezisková organizácia EDULAB so sídlom Rigeleho 7300/1, 811 02 Bratislava, vznikla 18. 5. 2012, bola zaregistrovaná Obvodným úradom Bratislava pod regisračným číslom: OVVS-10922/376/2012-NO.

Nezisková organizácia poskytuje všeobecne prospěšné služby v týchto oblastiach:

- tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt,
- vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry,
- výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby.

Uvedené všeobecne prospěšné služby poskytuje v týchto aktivitách:

- realizácia seminárov, konferencií a besied,
- popularizácia a osvetová činnosť v oblasti výučby prostredníctvom IKT technológií,
- zvyšovanie kompetencií pedagógov a žiakov v oblasti výučby a učenia prostredníctvom IKT technológií,
- prezentácia moderných metód výučby pre všetky stupne škôl,
- tvorba a publikácia vlastných informačných materiálov v tlačenej a elektronickej podobe,
- výskum, vývoj a výroba metodických didaktických pomôcok a príručiek,
- organizácia súťaží pre deti a mládež,
- popularizácia prírodných a humanitných vied a kultúry,
- poradenská činnosť v oblasti vzdelávania,
- analýzy, rozbory, prieskumy a realizácia projektov.

Prehľad činností vykonávaných v kalendárnom roku 2020 s uvedením vzťahu k účelu založenia neziskovej organizácie.

Nezisková organizácia počas roka 2020 vykonávala nasledovné činnosti:

2. Projekt Fenomény sveta PENIAZE

V roku 2020 bol pripravený a spustený projekt Fenomény sveta Peniaze. Priamo nadväzoval na Expedíciu Fenomény sveta, tentokrát s témou zameranou na finančnú gramotnosť.

V marci sa projekt Neziskovej organizácie EDULAB a spoločnosti Agemsoft dostał vďaka finančnej podpore generálneho partnera Tatra banka zdarma do 100 škôl, no keďže koronakríza výrazne zasiahla aj do vzdelávania detí a prenesla ho hlavne na obrazovky počítačov, aj Fenomény sveta Peniaze sa postupne preniesli z tried do virtuálneho priestoru. Dnes sú dostupné online zadarmo pre všetky deti a umožňujú im vzdelávať sa pomocou vedomostnej súťaže.

Fenomény sveta predstavujú komplexný vzdelávací obsah vybraných tém pre žiakov nižšieho sekundárneho vzdelávania. Témy, ktoré boli vybrané, majú veľký potenciál pre uplatnenie medzipredmetových vzťahov, pretože tvoria súčasť takmer každého prírovodovedného či humanitného predmetu. Fenomény sveta sa na tieto témy pozerajú cez štyri rôzne perspektívy, ktoré umožňujú interdisciplinárne vnímanie sveta. Žiaci objavujú a skúmajú rôzne javy prostredníctvom zážitkového vyučovania. Hlavným motívom vzdelávacích aktivít je expedícia. Expedícia je podporená rôznymi komponentami, ktoré predstavujú didaktické nástroje pre učiteľa a žiaka potrebné na samotnú realizáciu expedície. Fenomény sveta sú založené na kvalitnom vzdelávacom obsahu, ktorý tvoria aj videá BBC. Zameriavajú sa na rozvoj IKT zručností a kľúčových kompetencií žiakov.

Fenomény sveta poskytujú školám rozsiahly vzdelávací obsah, ktorý je okamžite aplikovateľný do bežnej výučby. Súčasťou vzdelávacích materiálov sú:

- vzdelávacie modely s pestrými aktivitami ako komplexná príprava pre učiteľa,
- prístup na vzdelávací portál FenoménySveta.sk,

- vzdelávacie videá z dielne BBC,
- tlačená videoknižnica s prehľadom všetkých videí,
- interaktívne cvičenia,
- vzdelávacia hra Fenomény sveta a jej komponenty,
- sprievodca projektom a vzdelávacím portálom.

2.1 Medzipredmetovosť Fenoménov sveta

Najdôležitejším znakom Fenoménov sveta je medzipredmetový prístup, ktorý je charakteristický týmto vlastnosťami:

- Pripravuje žiakov na komplexnosť reálneho sveta a smeruje k vytvoreniu koherentnej predstavy o svete.
- Umožňuje skúmať objekty, koncepty a udalosti z rôznych uhlov pohľadu – perspektív a vo vzájomných vzťahoch.
- Umožňuje žiakom s rôznymi výchovno-vzdelávacími potrebami absolvovať rôzne cesty za poznáním.
- Umožňuje tvorbu nového poznania a nachádzanie nových súvislostí.

2.2 Fenomény sveta a orientácia na kompetencie

Pojem kompetencie sa tu chápe v širšom zmysle ako komplex schopností, ktoré vedú k riešeniu problémov. Štátny vzdelávací program SR definuje 10 oblastí kľúčových kompetencií, ku ktorým má výchovno-vzdelávací proces smerovať. Ich nadobúdanie má byť výsledkom celkového procesu vzdelávania a sebavzdelávania. Pri všeobecne vzdelávacích predmetoch, ktorých vzdelávacie osnovy sú často obsahovo plné, nezriedka neostáva čas na rozvíjanie týchto kľúčových kompetencií. Vzdelávanie sa obmedzuje na transmisívny spôsob vzdelávania, kde kľúčovou kompetenciou je schopnosť zapamätať si a reprodukovať informáciu.

Zapamätanie a reprodukcia informácií v škole však nie je kľúčovou kompetenciou, ktorú budúci zamestnávatelia od absolventa očakávajú. Nie je to kľúčová schopnosť ani pre budúceho občana či rodiča. Výhodou medzipredmetového prístupu, ktorého ľažisko nie je v samotných vedomostiach, je v tom, že rozväzuje pedagógovi ruky pri voľbe metódy, akou si

žiaci osvoja pochopenie súvislostí medzi vecami, javmi a procesmi vo svete. Metodiky ku všetkým témam Fenoménov sveta boli vytvárané s dôrazom na osvojovanie kompetencií, ktoré sú kľúčové pre prácu a život v 21. storočí.

2.3 Fenomény sveta a podpora využívania IKT

Informačné a komunikačné technológie tvarujú svet, v ktorom žijeme a pre pedagóga predstavujú efektívny nástroj vzdelávania. Už len jednoduché zobrazenie kvalitnej fotografie či videa sprístupní žiakovi slovami nekomunikatívnej kvality. Kľúčovou zložkou Fenoménov sveta sú vzdelávacie videá svetovej úrovne od britskej verejnoprávnej organizácie BBC. Každá z tém Fenoménov sveta obsahuje 90 starostlivo vyselektovaných videí, ktoré svojím obsahom umožňujú plniť vzdelávacie ciele. Videá sú umiestnené na vzdelávacom portáli FenomenySveta.sk, ktorý umožňuje učiteľovi aj žiakovi ich prehliadanie. Ku každému videu je vytvorená sada interaktívnych aktivít, ktoré prehľbjujú mieru porozumenia obsahu videa. Videá sú v pôvodnom znení, čo napomáha aj rozvoju porozumenia angličtine. IKT v podobe počítača pripojeného na rýchle internetové pripojenie a zobrazovacie zariadenie považujeme v triede za samozrejlosť. Ako vhodný doplnok vnímame aj sadu zariadení pre žiakov, ktoré umožnia tímovú prácu, napríklad 4 - 8 tabletov pre triedu.

2.4 Štyri perspektívy Fenoménov sveta

Medzipredmetový prístup vyžaduje pri spracovaní témy špecifické východisko. V striktne disciplinárnom prístupe je východisko determinované metódou a predmetom skúmania danej disciplíny, napríklad fyziky či historiografie. Medzipredmetový prístup kladie do popredia predmet, jav či proces, ktorý je skúmaný rôznymi spôsobmi. Tieto rôzne aspekty sa v prístupe Fenoménov sveta označujú ako perspektívy. Každá téma - fenomén - je skúmaná zo štyroch perspektív. Každá perspektíva je otázkou, na ktorú vzdelávacie aktivity predmetu Fenomény sveta hľadajú odpovede.

Ako funguje?

Otázka smeruje k vnútornému fungovaniu skúmaného procesu alebo javu. Pod pojmom fungovanie sú chápáné kauzáльne alebo procesné závislosti daného fenoménu. Smeruje k praktickému vysvetleniu funkčnosti veci, javu či procesu.

Ako nás ovplyvňuje?

Druhá perspektíva rozširuje poznanie fenoménu o externé súvislosti, ktoré zahŕňajú človeka ako jednotlivca a spoločnosť. V strede pozornosti je stále daný fenomén, ale skúma sa spôsob, akým ovplyvňuje človeka a spoločnosť.

Akú má história?

Tretia perspektíva k fenoménu pridáva parameter času. Skúma sa ňou minulosť fenoménu a jeho interakcie s dejinami ľudstva. V dejinách sa hľadajú pomysленé priesečníky existencie fenoménu a definuje sa jeho vplyv na dejiny.

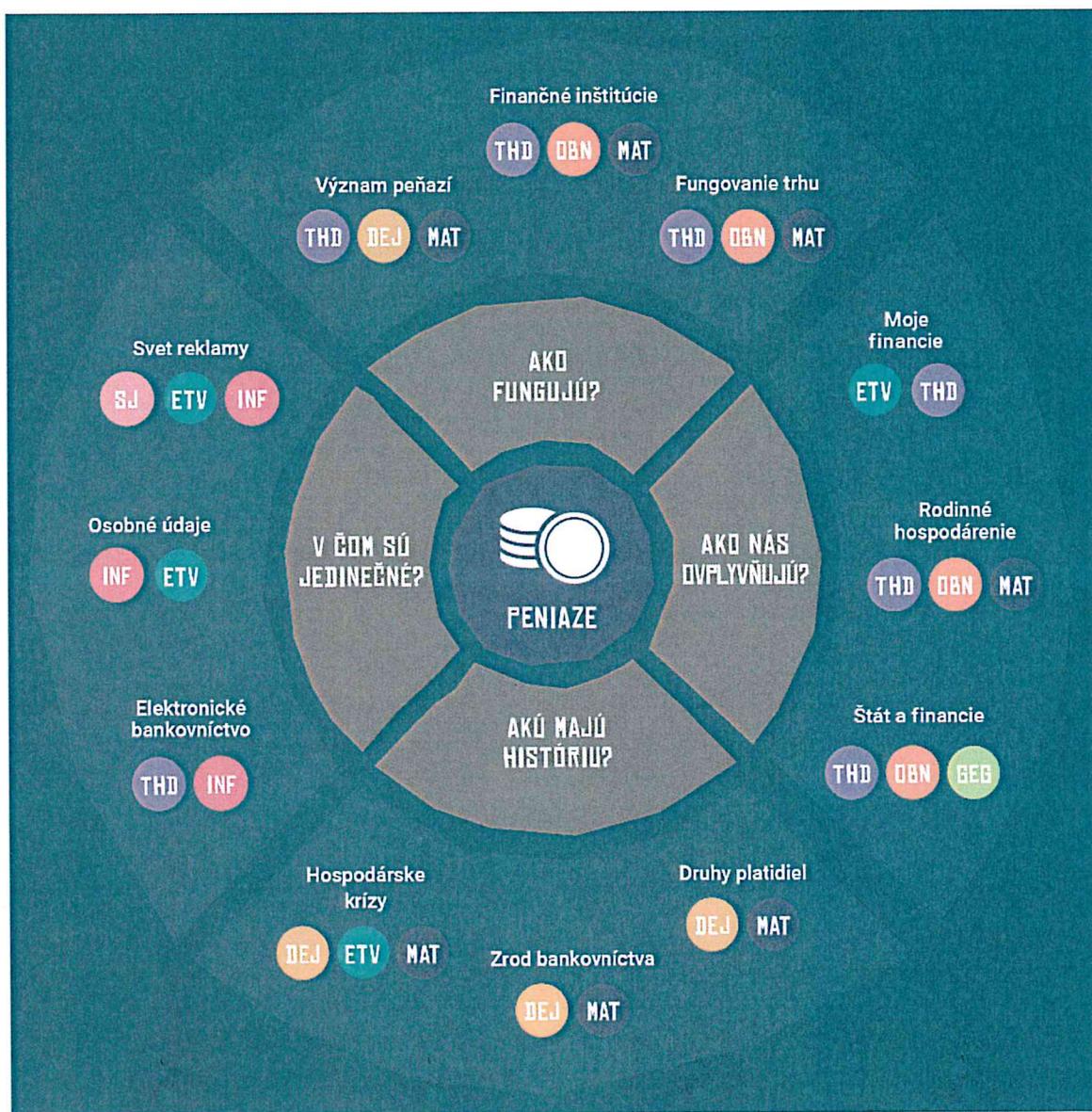
V čom je jedinečný?

Štvrtá perspektíva skúma vlastnosti, ktoré sú pre daný fenomén exkluzívne. Ide o sondy do detailov, ale aj širších súvislostí skúmanej témy.

2.5 OBSAHOVÁ ŠTRUKTÚRA FENOMÉNOV SVETA PENIAZE

Výber fenoménov

Pri výbere tém sme sa opierali o Národný štandard finančnej gramotnosti 1.2. Grafické spracovanie obsahu projektu:

Vzdelávacie videá BBC

Základným komponentom Fenoménov sveta sú vzdelávacie videá produkované britskou verejnoprávnou spoločnosťou BBC. Ich výber podliehal selekcii pedagógov, ktorí sa podieľali na tvorbe obsahu Fenoménov sveta. Na základe kľúčových slov vytvorených ku každej téme, perspektíve a vzdelávaciemu modelu, bolo vybraných 90 samostatných vzdelávacích videí v dĺžke od 2 do 7 minút.

Vzdelávacie videá plnia štyri základné funkcie:

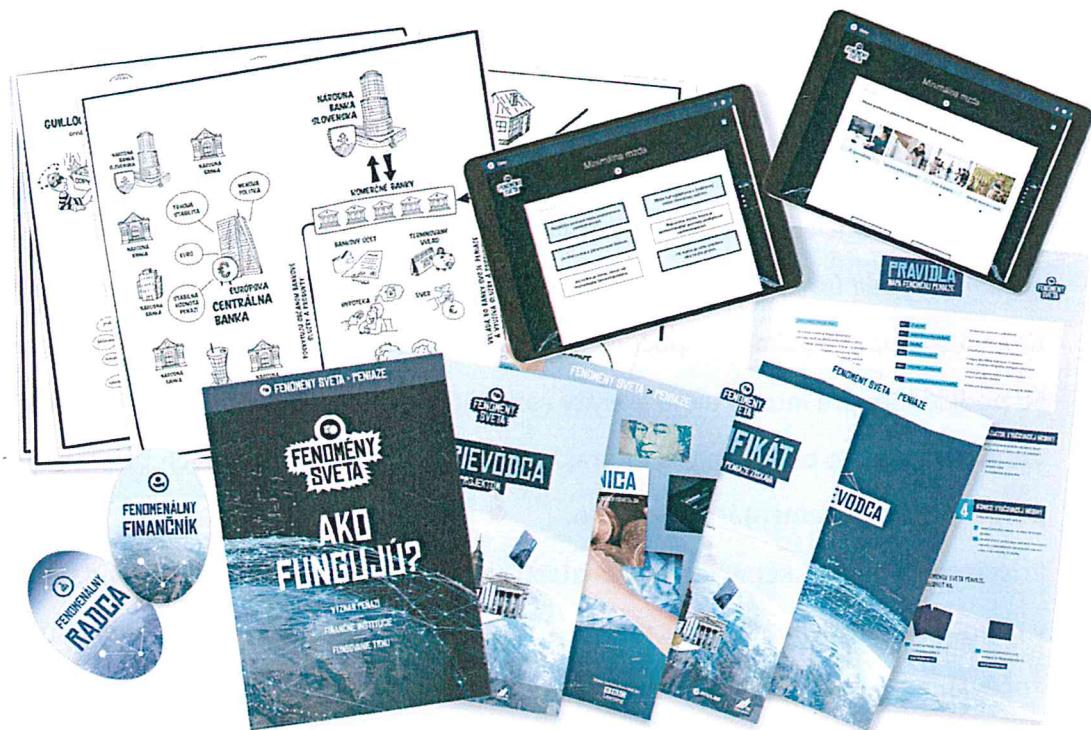
- Sú zdrojom informácií k danej téme. Videá boli tvorené v spolupráci so špičkovými odborníkmi z celého sveta. Ich názornosť a obsiahnuté informácie tvoria základný informačný zdroj pre učiteľa a žiaka.
- Sú podkladom pre aktivity vo vzdelávacích modeloch. Video je tu chápané ako východisko pri tvorbe vzdelávacích aktivít. Jeho využitie nekončí len jednoduchým prehratím pred triedou alebo individuálnym prezretím. Videá využité vo vzdelávacích modeloch plnia funkciu východiska pre činnosť žiakov, ktoré rozvíja kompetencie ako tímová spolupráca, čítanie a počúvanie s porozumením, kritické myšlenie a podobne.
- Sú podkladom pre interaktívne aktivity rozvíjajúce porozumenie obsahu videa. Každé vzdelávacie video obsahuje 3-5 interaktívnych aktivít, riešením ktorých žiak rozvíja porozumenie dokumentárному filmu.
- Prispievajú k praktickému využitiu znalosti anglického jazyka. Vzdelávacie videá sú v pôvodnom anglickom znení s možnosťou zapnutia anglických a slovenských titulkov. Počúvanie originálneho znenia prispieva k osvojovaniu si praktickej zručnosti porozumenia cudziemu jazyku.

Interaktívne aktivity so zameraním na finančnú gramotnosť a matematické kompetencie

Téma finančnej gramotnosti si vyžaduje aj rozvíjanie rôznych kompetencií, ktoré smerujú aj k matematickým zručnostiam. Každá téma Fenoménov sveta Peniaze bola doplnená o tri samostatné sady interaktívnych cvičení. Spolu bolo vytvorených 36 takýchto sád. Obsahovo sa týkali vzdelávacích modelov a rozvíjali poznanie danej témy v slovenskom kontexte.

Vzdelávací balík

Vizualizácia obsahu vzdelávacieho balíka Fenomény sveta Peniaze:

2.6 Realizácia projektu Fenomény sveta Peniaze

Projekt bol naplánovaný na prvý polrok školského roku 2019 / 2020. Bezplatne projekt získalo 100 škôl z celého Slovenska. Školy sa do projektu mohli registrovať ešte v školskom roku 2018/2019. Pôvodný harmonogram:

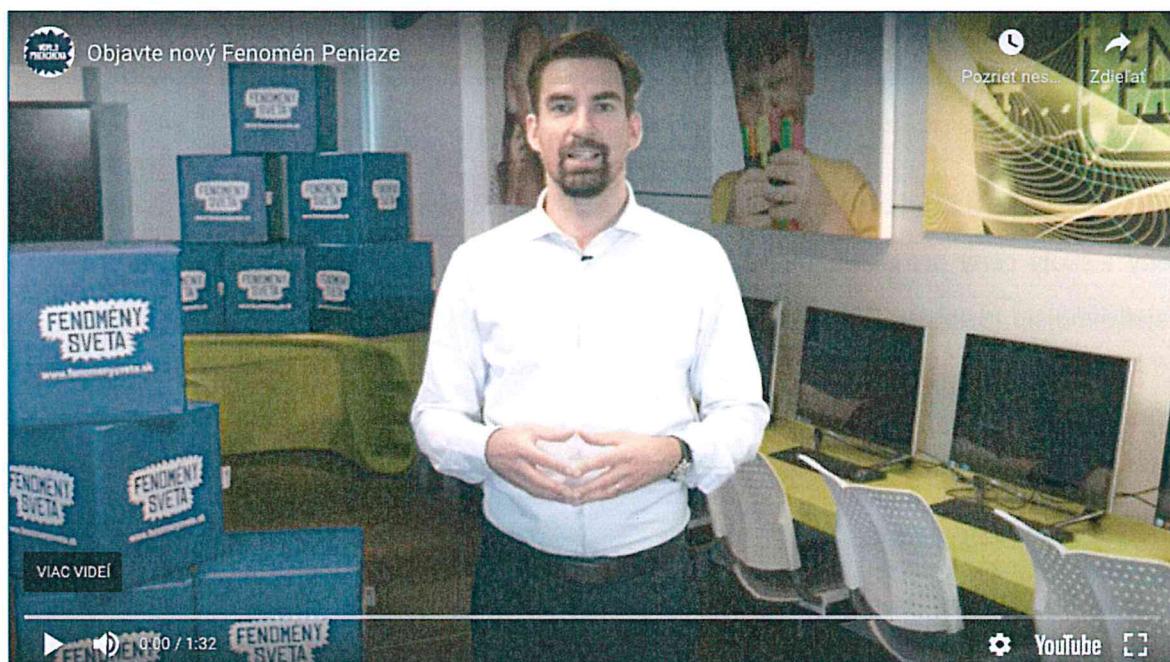
5.10. – 9-10. – štart projektu a úvodné aktivity na školách

12.10. – 11.12. – vzdelávacie aktivity, výučba 12 modelov

14.12. – 18.12 – deň finančnej gramotnosti, záverečný kvíz

Vyhodnotenie projektu

Úvodné video k projektu: <https://youtu.be/4DSqE753ijw>

Projekt Fenomény sveta Peniaze a pandemická situácia

Prerušenie prezenčnej výučby počas pandémie COVID-19 výrazne skomplikovala realizáciu projektu v plánovanom harmonograme. Vzdelávacie aktivity boli plánované pre podmienky prezenčnej výučby, takže sa školám nedarilo zrealizovať projekt v plnom rozsahu. Po konzultácii situácie partnermi projektu sme prijali dve rozhodnutia, ktoré na túto situáciu reagovali:

- Predĺženie harmonogramu realizácie projektu do konca školského roka 2020/2021.
- Príprava alternatívnej aktivity s názvom Expedícia Fenomény sveta Peniaze, ktorá kládla dôraz na online vzdelávanie.

Expedícia Fenomény sveta Peniaze

Aktivita bola zameraná na sprístupnenie vzdelávacích videí doplnených o vedomostné kvízy. Tematicky videá vychádzali z obsahu vzdelávacieho balíka Fenomény sveta Peniaze. Aktivita mala formu súťaže, ktoré prebiehala od 21.5. 2020 do 25.6. a zapojiť sa do nej mohli učitelia a žiaci všetkých škôl na Slovensku v vyučovaním na druhom stupni.

Za úspešné riešenie súťažných úloh v desiatich kolách mohli žiaci získať individuálne ceny a školy ceny pre školy. Hlavnou cenou bol finančný grant v hodnote 10 000 EUR pre najaktívnejšiu zapojenú školu.

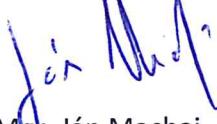
Stránka aktivity:

<https://www.fenomenysveta.sk/expedicie>

Stránka s výhercami cien:

https://www.fenomenysveta.sk/documents/vysledky_sutaze_peniaze_v4.pdf

Záverečnú správu vypracoval 1.6. 2021:

Mgr. Ján Machaj, PhD.

riaditeľ Neziskovej organizácie EDULAB